

دانشكدهي مهندسي كامپيوتر

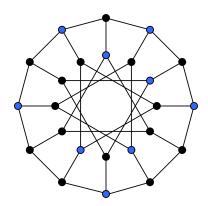
هوش مصنوعی پاییز ۱۳۹۹ استاد: محمدحسین رهبان

مباحث فصل اول تا سوم آزمون میانترم مهلت ارسال: ۱۵ آبان، ساعت ۱۳

- مهلت ارسال پاسخ تا ساعت ۱۳:۰۰ پنجشنبه ۱۵ آبانماه است. هیچ ارسالی پس از این زمان پذیرفته نخواهدشد.
  - هرگونه همفکری ممنوع بوده و پاسخ شما باید کاملا حاصل تفکر و به نگارش خودتان باشد.
- امتحان به صورت کتاب و اینترنت باز است، با این حال جواب همهی سوالات باید به بیان خودتان بوده و مشاهدهی مشابهتهای غیر عادی به منظرهی تقلب در نظر گرفته خواهدشد. همچنین منابع استفاده شده برای پاسخدهی به هر یک از سوالات (در صورت وجود) باید مشخصا ذکر شوند.
  - لطفا تصویری واضح از پاسخ سوالات خود بارگذاری کنید، در غیر این صورت پاسخ شما تصحیح نخواهد شد.
    - امتحان در مجموع شامل ۵ نمره ی امتیازی بوده و دریافت ۵۰ نمره از ۵۵ نمره ی آن کفایت میکند.

مسائل (۵۰ + ۵ نمره)

۱. (۱۰ نمره) در یک گراف ساده ی n راسی به دنبال یافتن بزرگترین زیر مجموعه از راسهایی هستیم که دو به دو به یکدیگر یال ندارند (بزرگترین مجموعه مستقل)، به عنوان مثال در گراف زیر یک پاسخ ممکن با اندازه ی و به یکدیگر یال ندارند (بزرگترین مجموعه مستقل)، به عنوان مثال در گراف زیر یک پاسخ ممکن با اندازه ی و به رنگ آبی مشخص شده است.

- (آ) (۶ نمره) این مسئله را در قالب یک مسئلهی جست وجو مدلسازی کرده و ضمن معرفی حالات و نحوه ی همسایگی شان، حالت شروع و پایان را در آن مشخص کنید.
- (+) (۴ نمره) میخواهیم برای یافتن جواب از الگوریتم A^* استفاده کنیم، بهاین منظور یک تابع اکتشافی مناسب برای کمکردن زمان این جستوجو ارائه دهید و مختصرا سازگاری آن را توجیه کنید.
- ۲. (۱۰ نمره) در زبانی ناشناخته، به شما یک جملهی بهمریخته داده میشود و از شما خواسته میشود تا آنها را به حالتی بچینید که طبق قواعد زبان معنادار باشد. برای مثال فرض کنید در زبان فارسی دسته کلمات {است، مجازی، ترم، این، هوش مصنوعی} به شما داده شده، در این صورت یک پاسخ مسئله می تواند جملهی «هوش مصنوعی این ترم مجازی است» باشد.

تصور کنید برای حل این مسئله ابزاری در اختیار داریم که با دریافت ترتیبی از قرارگیری از کلمات، میزان بامعنا بودن عبارت متشکل از آنها را مشخص میکند؛ مثلا به کمک این ابزار میتوان در زبان فارسی متوجه شد که که عبارت «مجازی هوشمصنوعی این ترم است» از «این ترم مجازی هوش مصنوعی است» پرمعناتر است. با این فرض به هر یک از سوالات زیر به مختصرترین نحو پاسخ دهید.

- (آ) با دریافت n کلمه به عنوان ورودی، اندازه ی فضای جست وجو چقدر خواهد بود؟
- (ب) (۳ نمره) همسایگی را در این مسئله تعریف کرده (منظور از همسایگی مجموعه ی حالاتی است که با یک حرکت از حالت فعلی به آنها می رسیم) و سپس برای رشته ی «مجازی است این ترم هوش مصنوعی» دو همسایه ارائه دهید.
- (ج) (۲ نمره) آیا با استفاده از الگوریتم Hill-Climbing در این مسئله، همواره به جواب درستی میرسیم؟
- (د) (۴ نمره) یک نوع Cross-Over برای دو حالت از پاسخهای این مسئله در الگوریتم ژنتیک ارائه دهید.
- ۳. (۱۲ نمره) الگوریتم Gradient Decent را بر تابع مشتق پذیر f(x) که بر دامنه ی اعداد حقیقی تعریف شده است، با شروع از دو نقطه ی متفاوت اجرا می کنیم، در جداول زیر به ازای هر نقطه شروع مقدار x و $\frac{\partial}{\partial x} f(x)$ در هر مرحله داده شده است. با توجه به این جداول به سوالات زیر پاسخ دهید.

(ب) نقطه شروع دوم					
	x	$\frac{\partial f(x)}{\partial x}$	C	(آ) نقطه شروع اول	
	4	24		x	$\frac{\partial f(x)}{\partial x}$
	2.5	-1.5	_	0	-24
	2.59	-1.53		1.2	1.152
	2.68	-1.44		1.142	0.905
	2.78	-1.22		1.097	0.66
	2.85	-0.91		'	

- (آ) (۶ نمره) برای هر نقطهی شروع، α به کار گرفته شده در الگوریتم را محاسبه کنید.
- ( ) (نمره) با توجه به مقادیر موجود در جداول نشان دهید این تابع محدب نیست.
  - ۴. (۱۰ نمره) به سوالات زیر در رابطه با Consistency پاسخ دهید.
- (آ) (۴ نمره) آیا وجود Strong n-Consistency وجود جواب برای مسئله n با n متغیر را نتیجه می دهد؟ اثبات کنید یا مثال نقض بزنید.
  - (ب) (۶ نمره) با حداقل حذف، دامنه متغیرها را بهگونهای تغییر دهید که Arc-Consistency برقرار شود.

$$A \in \{1, 3, 5, 7, 9\}$$

$$B \in \{5, 6, 7\}$$

$$C \in \{0, 3\}$$

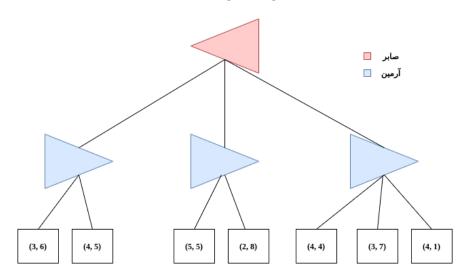
$$B - C < A$$

$$A < B$$

$$B > 2C$$

- ۵. (۱۳ نمره) صابر و آرمین در شرایط عجیبی قرار گرفته اند؛ یک آقای مهربان (!) در برابر آنها چند دسته انتخاب مختلف قرار دادهاست که در هر حالت تعدادی شکلات (نهایتا ۱۰ عدد) به آنها پیشنهاد کرده و به نحوی شکلاتها را میانشان تقسیم میکند. وی به نوبت از آرمین و صابر میخواهد که از میان هر دسته حالت، گزینهی مورد نظرشان را برگزینند. از طرفی هر یک از آنها بر اساس روحیهی رقابتی خود بر اساس تعداد شکلاتها و نحوهی تقسیم بندیشان به این شیوه عمل میکنند که:
- اگر در یکی از حالتها شکلاتهای شخص از حریفش بیشتر مساوی باشد ولی در حالت دوم، شکلاتهای خودش از شکلاتهای حریف کمتر باشد، حالت اول را ترجیح میدهد.

- اگر در هر دو حالت شکلاتهای شخص از حریف بیشتر مساوی باشد، حالتی را ترجیح میدهد که در آن تعداد شکلاتهای حریف بیشتر باشد (به دلیل سخاوتمندی!).
- اگر در هر دو حالت شکلاتهای خودش از شکلاتهای حریف کمتر باشد، حالتی را ترجیح میدهد که در آن تعداد شکلاتهای خودش بیشتر باشد.
- (آ) (۶ نمره) درخت داده شده را با فرض اینکه هر کس میزان رضایت خود را بیشینه میکند، تکمیل کنید. در هر کدام از برگهای درخت، عدد سمت راست نشاندهندهی تعداد شکلاتهاییاست که به آرمین و عدد سمت چپ نشاندهندهی تعداد شکلاتهاییاست که به صابر میرسد. (راهنمایی: راس ها در اینجا به جای یک عدد با استفاده از دوتاییها پر میشوند.)

(ب) (۷ نمره) در صورتی که این دو نفر بدانند که جمع تعداد شکلاتها بیش از ۱۰ نمی باشد، شاخههای قابل هرس، شاخهای هرس را مشخص کنید و دلیل مختصری برای هر یک بیاورید. (منظور از شاخهی قابل هرس، شاخهای است که بتوان قبل از بررسی شاخه، از غیرممکن بودن انتخاب آن، مطمئن بود.)